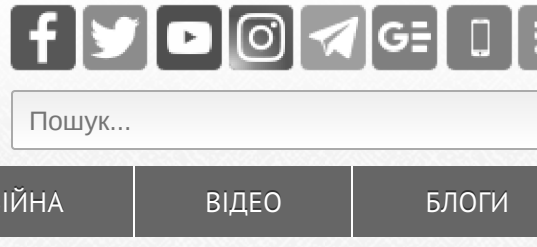

Топ-теми:
• Арешт Ермака
• Корупційна мафія Міндіна в Енергоатомі
• Напад Росії на Україну

Пошук:

НОВИНИ КОНФЛІКТИ ПОЗИЦІЯ ДУМКА ПОДІЇ ВІЙНА ВІДЕО БЛОГИ

Політика Світлі Посадки Різне Ленд-ліз для України: виявився радше козирем у рукаві, але так і не був застосований

Ленд-ліз для України: виявився радше козирем у рукаві, але так і не був застосований

[Читати на розсаді](#) [Додати на бачок](#) [Додати на десктоп](#) [Додати на Google](#)

Ленд-ліз для України: виявився радше козирем у рукаві, але так і не був застосований

На початку 2022 року, на тлі зростаючої загрози повномасштабної війни в Європі, США розпочали розробку законодавчих заходів для прискорення і збільшення поставок військової допомоги Україні.

Однією з ключових ініціатив стало відродження ленд-лізу - програми Другої світової війни, що дала змогу підтримувати союзників. Закон про ленд-ліз для України, ухвалений у 2022 році, мав спростити і прискорити постачання озброєнь, ініціюючи бюрократичні бар'єри. Однак політичні пріоритети адміністрації США призвели до того, що потенціал ленд-лізу залишився нереалізованим.

У цьому тексті аналітичне видання [Riddle](#) розглядає історію ухвалення закону, передавучий механізм його роботи, позиції США та України з цього питання, а також причини, чому він не був застосований на практиці.

Історія ухвалення закону

19 січня сенатор-республіканець Джек Корн [випустив](#) законопроект про відновлення ленд-лізу до Сенату США, аргументуючи це необхідністю усунути бюрократичні бар'єри та оперативно забезпечити Україну зброєю для відбиття російської агресії. Незабаром після цього, 8 березня 2022 року, на сайті Центру досліджень європейської політики (СЕР) з'явився [стаття](#), в якій автор порівнював Україну з Великою Британією зразка 1941 року, доводячи, що підтримка Києва - це питання безпеки США, тому що поразка України підірве довіру до Америки у Європі та Азії.

Під впливом цих доводів і під враженням від повідомлень про масові вбивства мирних громадян у Бучі Сенат США 6 квітня 2022 року одностайно схвалив законопроект про "ленд-ліз для України": 28 квітня його підтримала Палата представників (417 голосів "за", 10 "проти").

Наступного дня Володимир Зеленський [подякував](#) Конгресу, назвавши ленд-ліз інструментом перемоги над "спадкоємцями нацизму". Утім, уже 3 травня 2022 року посол України в США Оксана Маршарова [уточнила](#), що ленд-ліз - це резервний механізм для екстреної підтримки, яка може бути надана саме у вигляді ленд-лізу.

Джо Байден підписав законопроект тільки 9 травня, тобто через 11 днів після того, як це було юридично можливо. Безумовно, дата 9 травня, що символізує Перемогу над нацизмом, була обрана усвідомлено - на протилуці російській пропаганді. Але така затримка, що відбувається в умовах гострої фази бойових дій, викликає питання: якщо закон дійсно був потрібен як інструмент прискореної допомоги, навіщо було відкладати його активацію заради символічного жесту?

Незважаючи на затримку, саме підписання закону стало потужним символічним актом - не лише зовнішньодипломатичним жестом, а й історичною алюзією, покликаною нагадати, на чому боці цього разу перебуває "арсенал демократії".

Байден [завдав](#), що поступка агресії обійдеться дорожче, ніж боротьба за свободу. Зеленський [назвав](#) підписання закону "історичним кроком" і висловив упевненість, що Україна і США знову переможуть разом, як і 77 років тому. Міністр оборони України Олексій Резніков [провів](#) пряму паралель між Зеленським і Черчиллем: 1941 року Черчилль переконав США боротися з нацизмом, тепер - Зеленський з рашизмом.

Як мав би працювати ленд-ліз?

Суть [закону](#) "Про захист демократії України шляхом ленд-лізу 2022 року" полягає в тому, щоб надати президенту США розширені повноваження на тимчасове передавання Україні та іншим східноєвропейським країнам оборонного обладнання для захисту від російської агресії. Закон дозволяє США швидше і простіше надавати Україні оборонне обладнання без бюрократичних затримок і попередніх фінансових зобов'язань.

При цьому Україна зберігає потенційне зобов'язання щодо повернення, відшкодування або виплати вартості отриманих матеріалів у майбутньому. Крім того, згідно із законом, президент зобов'язаний був затвердити прискорені процедури поставок до 8 липня 2022 року, але цього не сталося.

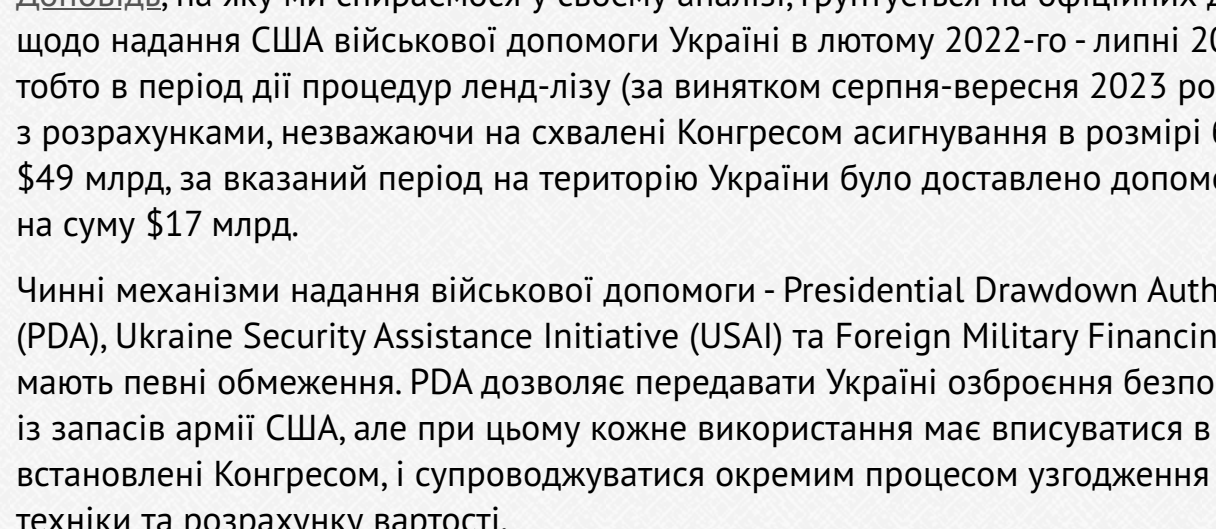
13 липня Білий дім [повідомив](#) "Толосу Америки", що пріоритет відано безоплатній допомозі з безрезервної Конгресом пакета на \$ 40 млрд, який потрібно було освоїти до кінця вересня. Ленд-ліз, що передбачає можливу компенсацію в майбутньому, вважається менш привабливим за умов термінові і масштабної підтримки України.

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба 18 липня [підтвердив](#), що згідно з позицією американської адміністрації в пріоритеті залишається використання 40-мільярдного пакета безоплатної допомоги до кінця фінансового року. При цьому ленд-ліз розглядається як додатковий інструмент, а не заміна поточних програм. Тієї ж позиції дотримувалися і деякі українські експерти - так, політолог Ілєксандр Краев 16 липня [заявив](#), що ленд-ліз набуде чинності лише після вичерпання інших програм допомоги (що зовсім > не випливає з тексту закону).

У травні-липні 2022 року Росія активно наступала на сході України, захопила Попелушні в Сєвєродонецьку, а також завершила облогу "Азовсталі" в Маріуполі. Притуком, що адміністрація Зеленського не була зацікавлена в ленд-лізі через побоювання боргової кабали. Однак формат оплати та повернення поставленого майна мав регулюватися. Ленд-ліз подавався як альтернатива. Але США і Україна їх так і не ухвалили. Крім того, логіка рішення не зовсім зрозуміла і з тієї причини, що під час війни за виконання пріоритет завзявич віддається військовим цілям, а не питанням післявоєнних фінансових зобов'язань.

Так чи інакше, у вирішальні дні липня 2022 року робота щодо ленд-лізу не була фіналізована. Проте розглянемо основні переваги, які надавав закон, і порівняємо їх із чинними американськими програмами допомоги Україні.

Як мів би працювати ленд-ліз?

Доповідач, на яку ми спираємося у своєму аналізі, ґрунтується на офіційних даних щодо надання США військової допомоги Україні в лютому 2022-го - липні 2023 року, тобто в період дії процедур ленд-лізу (за винятком серпня-вересня 2023 року). Згідно з розрахунками, інтегрованими на сайлені Конгресом асигнування в розмірі близько \$49 млрд, за окладний період на територію України було доставлено допомогу тільки на суму \$17 млрд.

Чинні механізми надання військової допомоги - Presidential Drawdown Authority (PDA), Ukraine Security Assistance Initiative (USAI) та Foreign Military Financing (FMF) - мають певні обмеження. PDA дозволяє передавати Україні озброєння безпосередньо із запасів армії США, але при цьому кожне використання має вписуватися в ліміти, встановлені Конгресом, і супроводжуватися окремим процесом узгодження списків техніки та розрахунку вартості.

USAI передбачає укладення контрактів з американськими виробниками на вивотлення зброї спеціально для України, що вимагає місяців або навіть років очікування через виробничий цикл. FMF надає Україні гранти і кредити для закупівлі американського озброєння, однак закупівельні процедури також займають значний час.

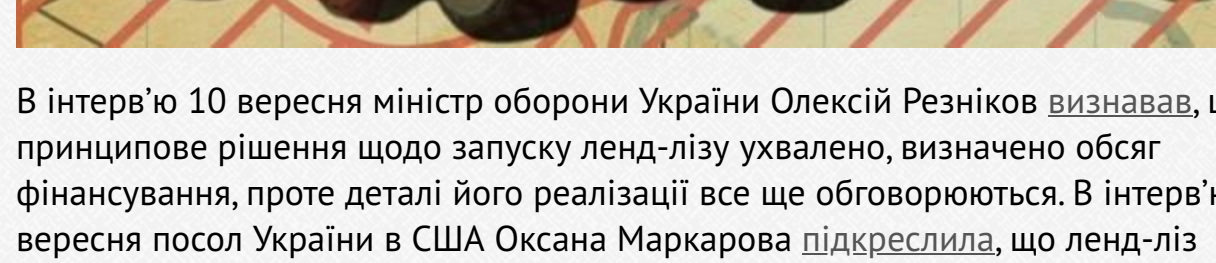
Незважаючи на схожість у тому, що PDA і ленд-ліз дозволяють передавати техніку зі складів, між ними є принципові відмінності. PDA вимагає суворого дотримання бюджетних лімітів, затверджених Конгресом, і передбачає безоплатну передачу майна з обов'язковою компенсацією витрат за рахунок бюджету США.

Ленд-ліз надавав президенту майже необмежені повноваження на передачу техніки без необхідності окремих затверджень Конгресу та без негайних видатків бюджету, оскільки майно передавалося в оренду або оренду з можливістю відтермінованої компенсації. Крім того, ленд-ліз передбачав створення прискорених механізмів доставки, в той час як PDA вимагав виконання безлічі проміжних процедур, що призводило до затримок.

Приклади фактичних затримок поставок озброєнь показують масштаби проблеми. Система NASAMS, [підписана](#) Україні в липні 2022 року, [прибула](#) лише в листопаді 2022 року, а танки M1 Abrams, анонсовані в січні 2023 року, - лише в вересні того ж року. З \$18,6 млрд, виділених на 2022-2023 рр. у рамках USAI, реальними поставками на територію України було забезпечено лише \$950 млн, або близько 5% виділених коштів. Через PDA у 2022 році було використано тільки \$6,4 млрд із дозволених \$11 млрд, причому решту \$4,6 млрд було безповоротно втрачено через закінчення бюджетного року.

На тлі цих затримок механізм ленд-лізу в теорії виглядав би значно ефективніше. Він передбачав передачу Україні наявних озброєнь зі складів США без необхідності укладення нових контрактів і виробництва; системи NASAMS, танки Abrams і ракети GMRS могли б бути передані Україні протягом літнього тримісяч після ухвалення рішення. Використання ленд-лізу дозволяло б уникнути виробничих затримок, знати обмеження, пов'язані з бюджетними циклами, і забезпечити своєчасне надходження критично важливої військової допомоги.

Ленд-ліз як страхова: позиція української сторони

В інтерв'ю 10 вересня міністр оборони України Олексій Резніков [визнавав](#), що принципове рішення щодо запуску ленд-лізу ухвалено, визначено обсяг фінансування, проте деталі його реалізації все ще обговорюються. В інтерв'ю 29 вересня посол України в США Оксана Маршарова [підкреслила](#), що ленд-ліз розглядається як резервний механізм на випадок припинення прямого фінансування від Конгресу, оскільки він передбачає оренду або оплату, тоді як чинні програми дають можливість отримувати зброю безкоштовно.

1 жовтня 2022 року спікер Верховної Ради України Руслан Стефанчук [заявив](#), що "закон США про ленд-ліз для України набуде чинності". Однак юридично закон набуде чинності ще 9 травня 2022 року після його підписання Байденом. Імовірно, Стефанчук мав на увазі початок нового фінансового року в США, але і це неточно: закон поширювався на фінанські 2022-2023 рр. і його ухвалили для негайного прискорення поставок.

Висловлювання спікера радше підкреслює невисоку обізнаність про можливості та механізми дії ленд-лізу як серед українських офіційних осіб, так і в публічній риторичі загалом. Наприклад, 19 грудня 2022 року представник МЗС України Олег Ніколенко [заявив](#), що застосування ленд-лізу обмежене фінансовими можливостями самої України, тому переважним є виділення допомоги іншими каналами, які не передбачають фінансових викладень в Україні.

Позиція українського керівництва не зовсім зрозуміла. Як ми згадували раніше, з тексту закону про ленд-ліз автоматично не випливає необхідність Україні платити повну вартість отриманого майна. Це питання мало бути врегульовано подальшими домовленостями між Україною і США, яких так і не було.

Крім того, не зовсім зрозуміла позиція щодо пріоритетності безоплатних поставок: економічний компонент є вкрай важливим для війни, але будь-які переговори щодо відшкодування коштів за американське майно відбувалися в тілках після закінчення війни. У підсумку через сім місяців після підписання закону з американської сторони так і не було зроблено конкретних кроків щодо його реалізації, а українська сторона не висловлювала особливого інтересу до цієї теми.

2023 рік: що мертво, померти не може

У січні-лютому 2023 року представники Офісу президента України наголошували, що пріоритет відано безоплатним програмам допомоги США, а ленд-ліз розглядається як запасний інструмент. Олексій Арестович [заявляв](#), що фінансування невідатність через необхідність повернення або вилучу зброї, тоді як поточна допомога надається безкоштовно. Андрій Ермак [підкреслював](#) вигідність безоплатних програм поставок озброєнь для української економіки, а Михайло Подоляк [заявив](#), що Україна вже отримує все необхідне економічно, а в Мюнхені обсязі. Проте у зверненні 24 лютого 2023 року Володимир Зеленський [згадав](#) ленд-ліз серед досягнень України за перший рік війни.

10 квітня 2023 року видання POLITICO присвятило великий матеріал [тому](#), що адміністрація Байдена, як і раніше, не використовувала механізм ленд-лізу для поставок зброї Україні. Представники Білого дому тоді пояснювали, що ленд-ліз залишається резервною опцією на випадок зміни політичної ситуації - наприклад, якщо в Конгресі ослабне підтримка України. Однак низка законодавчих акцій, включно із сенатором Джимом Корніном, висловили невдоволення бездіяльністю адміністрації, назвавши ігнорування закону абсурдним, особливо на тлі скорочення запасів зброї в США.

26 липня 2023 року в інтерв'ю Радіо Свобода посол України в США Оксана Маршарова [заявила](#), що термін дії закону про ленд-ліз для України добигає завершення наприкінці вересня, і українська сторона активно працює над його продовженням. Вона наголосила на важливості збереження ленд-лізу як додаткового інструменту, особливо в разі затримок або труднощів з отриманням грантових коштів у рамках нового бюджету.

1 жовтня 2023 року термін допомоги, закладений в законі про ленд-ліз, склив, а новий закон так і не було ухвалено. У матеріалі BBC від 5 жовтня 2023 року, заснованому на бесіді зі співробітниками Білого дому, [говориться](#), що однією з причин могло стати те, що Білому дому виявилось зручніше розподіляти фінансову допомогу, а не безпосередньо військову техніку.

Тобто Конгрес виділяв кошти з бюджету на підтримку України, а потім Білий дім і Пентагон самостійно вирішували, яке саме озброєння закуповувати і яким підприємствам розділяти замовлення. Це дає велику гнучкість в управлінні процесом. Аргументація загалом зрозуміла, але й недостатньо такою очевидною: в результаті поставки сильно затуляються, що в умовах повномасштабної війни може мати критичні наслідки.

В українському інформаційному просторі найбільш жорстку і практично єдиною системою критики бездіяльності Вашингтона щодо ленд-лізу вели екрандикс Путіна, а нині американській публіцист [Девід Ділапінто](#) і українсько-американський публіцист Сергій Любарський. З літа 2022 року разом з активістами діаспори вони проводили [пікети](#) біля Білого дому, стверджуючи, що адміністрація Байдена свідомо "заморозила" інструмент і в такий спосіб зірвала шанс швидко наростити постачання озброєнь.

Прицільні закиди лунали і на адресу посла України в США Оксани Маршарової: Іларіонов і Любарський звинувачували її в "саботажі" теми. Маршарова відповіла [публічно](#), назвавши ці нападки "маргінальними атаками" та "частиную "російської пропаганди", наголосивши, що дипломатична команда концентрується на "безоплатних пакетах допомоги", а не на суперечці доклада ленд-лізьських процедур.

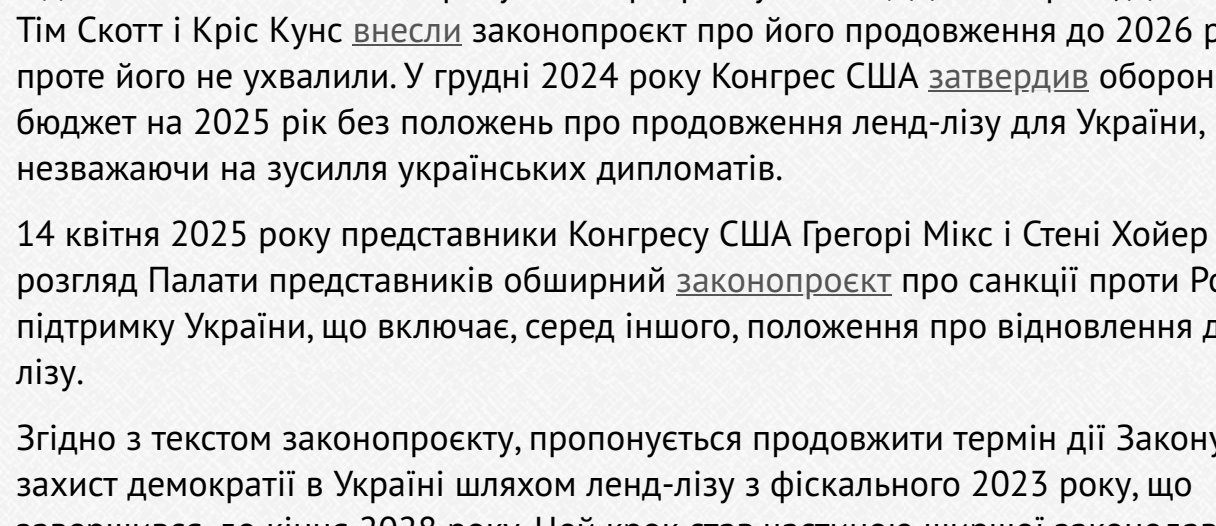
Що далі?

Після фактичного закінчення терміну дії закону про ленд-ліз робилися спроби його відновлення. У квітні 2024 року сенатори-республіканці Джим Корнін, Джим Шахін, Тім Сміт і Кріс Кунс [випустили](#) законопроект про його продовження до 2026 року, проте його не ухвалили. У грудні 2024 року Конгрес США [затвердив](#) оборонний бюджет на 2025 рік без положень про продовження ленд-лізу для України, незважаючи на зусилля українських дипломатів.

14 квітня 2025 року представники Конгресу США Грегорі Мікс і Стені Хойер внесли на розгляд Палати представників обширний [законопроект](#) про санкції проти Росії і підтримку України, що включає, серед іншого, положення про відновлення дії ленд-лізу.

Згідно з текстом законопроекту, пролонговано термін дії Закону про захист демократії в Україні шляхом ленд-лізу з фінансовими 2023 року, завершившись до кінця 2028 року. Цей крок став частинною ширшої законодавчої ініціативи, спрямованої на посилення тиску на Росію і розширення форм підтримки України в умовах тривалої війни. На даний момент інформація про результати розгляду цього законопроекту немає.

Висновок

Ухвалення закону про ленд-ліз стало важливим символічним кроком, що підкреслює політичну підтримку України з боку США, та історичні зв'язки з Другою світовою війною. Однак адміністрація Байдена, схоже, не була зацікавлена у використанні цього механізму для швидкого і масштабного нарощування поставок озброєнь. Замість ленд-лізу було обрано альтернативний підхід: допомога через програми PDA, USAI та FMF.

Ці механізми передбачали регулярну передачу озброєнь, але строки і масштаби поставок не дозволяли Україні долатися військовому розстрою Росії або досягти вирішальної стратегічної переваги. Швидше, політика США була вадальна на основі принципу "керуваного стримування": підтримка України була достатньою, щоб запобігти її поразці, але недостатньою для повної перемоги.

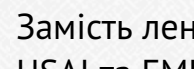
Імовірно, Вашингтон прагнув уникнути ескалації конфлікту і кроків, які могли б спровокувати Росію на більш радикальні дії, включно з потенційним застосуванням ядерної зброї. У цьому контексті ленд-ліз виявився скорше козирем у рукаві, призначеним для резервного використання, але так і не застосованим у реальній політиці підтримки України.

Позиція представників України в цьому питанні також залишалася двоїстою: з одного боку, Київ вітав створення механізму ленд-лізу, з іншого - не любивав його використання, наголосуючи в публічній риторичі, що це лише запасний варіант. Можна припустити, що у 2022-2023 рр. українське керівництво сподівалося, що американська адміністрація постачатиме все необхідну допомогу іншими каналами. Однак ця допомога виявилася недостатньою, що сприяло важким втратам української армії у 2024-2025 рр..

Автор: Олексій Уваров

ТЕГІ: [Нападання Росії на Україну](#) [Напад Росії на Україну](#) [Війна](#) [Війна](#) [Історія](#) [Військова допомога](#)

Володимир Гончарук | Дієго Байден | Байден Джо | Байден | США

Аліна Кравченко
ЖУРНАЛІСТ, ОГЛАВЧ

12 травня 2025 р., 15:40 | Перегляди: 2274

[Роздрукувати](#) [Надіслати коментарі](#)

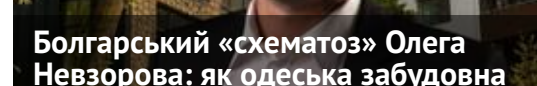
Коментарі:

comments powered by Disqus

Головна	Новини	Конфлікти	Позиція	Думка	Події	Війна	Відео	Блоги
Про нас	Рейдерство	Політика	Коментарі	Політика	Політика	Війна		
Світлі	Економіка	Корупційні скандали	Різне	Економіка	Економіка			
Закони	Новини світу	Кримінал						
Контакти								

2013-2026 © ANTIKOR — національний антикорупційний портал. Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності авторизованого гіперпосилання на джерело. Усі права на текст, зображення, фотографії та відеозаписи належать їх авторам. Політика конфіденційності

Важливі новини

Болгарський «схематоз» Олега Нездарова: як існує заборонена мафія захочила ліси Варни
#Варна #Схематоз #Болгарія

Михайло Рева оскаржує мільярди на підкупі енергетичної мафії: ексзаступника голови ОП Кирилла Імощенка
#АНДА #ОПТА #Тендери

ЯК ОБИТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

Пошук:

Пошук:

09:53 Саніт Г7 у Франції: Стармер опогісить про нові санкції проти РФ на 210 мільярдів фунтів на ураново виробленні – 10:00

09:47 Удар по паливоту: на НТЗ у Москві спалхувано установка, що переробляє майже всю нафту заводу (1)

09:42 Удар «шахедів» по Кіровоградщині: через атаку російськими ракетамі пошкод 20 сілків худоби (1)

09:37 У Британії посилюють постачання урану України: чинні контракти діють ще з 2023 року (1)

09:31 40-річний воротар Кабо-Верде Фортіна став лідером соцмереж після нічної з'явки на ЧС (1)

Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

Рік чиника МСЕК: прокурора з Черкас тільки покарали за ігнорування повторного обстеження на наявність (1)

09:21 В Одеському районі на блокуванні заарештували співробітника ЦДК із білим порошком – 10:01

09:16 Зеленський прибув до Євліна на саміт G7: попередив важливу зустріч щодо безпеки України (1)

09:10 Велика Британія профінансує постачання збитого урану для українських АЕС – Politico (1)

09:04 Нічна атака РФ: ПОП збила 114 дронів, але влучання ракет та безпілотників на 9 локаціях (1)

08:58 У Москві зафіксовано пошкодження нафтопереробного заводу: виснажені атаку Бойи (1)

08:53 Російські війська атакували дронем наярнувати в Херсоні: є збитки та троє поранених (1)

08:47 У ВПС США підтвердили загибель усього екіпажу та цільних факхівців під час падіння літака B-52 (1)

08:42 Ситуація в РФ: спалося 228 безпілотників, ФOP застосував понад 9 тисяч дронів (1)

08:36 США та Іран можуть пом'якшити вимоги щодо ядерної програми – Axios (1)

08:31 Унікальні фото від аеро масштабної пожеги на НТЗ у Москві після нічної атаки безпілотників (1)

08:25 Суд підтвердив штраф на майже 298 тисяч гривень для продавця техніки Apple у Житомирі (1)

08:21 США контролюватимуть знищення запасів урану в Ірані – Вест (1)

08:13 Єлліні котиди, кхартини в центрі та 25 мільярдів: як розвивається ДСА Карабана оброста активіями (1)

08:08 «Місія мого життя – боротьба проти ядерного Ірану»: Нетаньяху заявив, що протистояння не завершено (1)

08:03 Окупанти понад 10 разів атакували Дніпропетровщину: з пораненими, пошкодженою інфраструктурою та жито (1)

07:57 Ракетна атака на Москву: мережею ширяться відео ударів дронів, імовірно цілком називають НТЗ у Калені (1)

Теги новин

COVID-19 агресія Росії на Азад

Війна

Война ВСУ | Втрорженне

Дніпро | Донбас | ДП | Зеленський

ЗСУ | Кієв | Київ | Коронавірус | Корупція

Напад Росії на Україну

Нападение

Росии на Украину | окупанти

Порошенко | Путин | Росія

Россия | США | Украина

Украина | ЧП | Эмелия | коронавірус

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

Так, повністю зможє

Частково зможє

Ні, не зможє

Це залежить від дій інших сторін

Важко відповісти

Показати результати опитування

Показати всі опитування на сайті

